

Nr 190

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om personalförstärkning vid statens pris- och kartellnämnd, m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I propositionen nr 183 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 13 november 1959, föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen i berörda statsrådsprotokoll angivna riktlinjer för en förstärkning från och med den 1 januari 1960 av den prisövervakande verksamheten hos statens pris- och kartellnämnd, m. m., dels ock medgiva, att den i avlöningsstaten för statens pris- och kartellnämnd upptagna anslagsposten till Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1959/60 överskridas med högst 110 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mannerskantz* (I: 612) och den andra inom andra kammaren av herrar *Magnusson* i Borås och *Cassel* (II: 726), i vilka hemställts, att riksdagen måtte avslå propositionen nr 183,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lindblom* (I: 613) och den andra inom andra kammaren av herr *Rimmerfors* (II: 725), i vilka hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 183.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, hänvisas till motionerna II: 726 och I: 613.

I samband med framläggande för riksdagen av förslag till en allmän varuskatt från och med den 1 januari 1960 har framhållits, att den nya skatten kan innebära risker för prishöjningar, som är större än själva skatten motiverar. En skärpning av samhällets prisövervakning är därför erforderlig vid skattens införande. Departementschefen delar pris- och kartellnämndens uppfattning att detta bör åstadkommas genom utbyggnad av resurserna inom ramen för nu gällande lagstiftning och de befogenheter, som enligt denna lagstiftning tillkommer nämnden och övriga organ på pris- och konkurrensområdet. I någon utsträckning torde en förbättring av den prisövervakande verksamheten kunna ske genom omdisponering av pris- och kartellnämndens nu

tillgängliga resurser. För att vinna den åsyftade effektiviteten i verksamheten fordras emellertid, såsom nämnden understrukit, en rätt avsevärd breddning av det prismaterial som skall insamlas och därtill en snabb bearbetning av materialet. Detta motiverar en förstärkning av särskilt de personella resurserna hos nämnden.

Nämnden har föreslagit inrättande av 2 förste aktuarietjänster, 4 assistenttjänster samt 1 kanslibiträdes- och 2 kontorsbiträdestjänster. Därutöver har förordats en förstärkning av lokalorganisationen med 4 tjänster som distriktskontrollant. De sammanlagda avlöningskostnaderna för en personalförstärkning av denna omfattning har av nämnden angivits till 119 000 kronor avseende tiden den 1 januari—den 30 juni 1960.

För att möjliggöra upprättande inom nämnden av branschvis arbetande grupper eller sektioner, vilket i detta fall synes vara den effektivaste och ändamålsenligaste organisationsformen, torde själva nämnden behöva förstärkas med åtminstone 2 högre och 4 lägre befattningshavare jämte viss skrivpersonal. Departementschefen finner sig därför kunna tillstyrka pris- och kartellnämndens förslag om inrättande från och med den 1 januari 1960 av 2 förste aktuarietjänster med inplacering, den ena i Ag 23 och den andra i Ag 21, 4 assistenttjänster i Ag 15 samt 1 kanslibiträdestjänst i Ag 7 och 2 kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång. I anslutning härtill blir det även nödvändigt med en viss förstärkning av personalen vid priskon-toren. Vad nämnden härutinnan föreslagit torde lämnas utan erinran, och departementschefen föreslår alltså inrättande från och med den 1 januari 1960 av 4 tjänster som distriktskontrollant i Ag 13. Tjänsterna bör inrättas hos nämnden men med möjlighet för nämnden att efter uppkommande behov placera befattningshavarna vid de priskon-tor som är i behov av förstärkning.

Nämnden har vid flera tidigare tillfällen, senast i petitaskrivelsen med anslagsäskanden för budgetåret 1960/61, framfört önskemål om en förstärkning av tredje utredningsbyrån, där arbetet väsentligen är inriktat på lönsamhetsundersökningar. Då departementschefen nu bedömer det särskilt viktigt att orsakerna till eventuellt uppkommande prisstegringar, utöver vad som kan följa av själva omsättningsskatten, snabbt skall kunna analyseras, föreslås inrättande hos nämnden från och med den 1 januari 1960 av ytterligare en tjänst i kvalificerad ställning. Med hänsyn till arbetsuppgifternas art — innehavaren kommer att tilläggas bl. a. arbetsledande funktioner av kvalificerad natur — föreslår departementschefen att den nya tjänsten placeras i Ae 23 med benämningen förste aktuarie.

De sammanlagda lönekostnaderna under första halvåret 1960 för den av departementschefen nu föreslagna utbyggnaden av prisövervakningen uppgår till i runt tal 132 000 kronor. Av nämnda belopp hänför sig 110 000 kronor till icke-ordinarieposten, 20 000 kronor till posten till Rörligt tillägg och 2 000 kronor till posten till Kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

Nämndens uppskattning av det ökade medelsbehovet till omkostnader för-

anleder ingen erinran från departementschefens sida. För första halvåret 1960 erfordras alltså tillskott av 56 400 kronor.

Det under innevarande budgetår ökade medelsbehovet för av departementschefen nu föreslagna personalförstärkningar m. m. föreslås bli tillgodosett genom bemyndigande för pris- och kartellnämnden att överskrida berörda anslagsposter i nämndens avlönings- respektive omkostnadsstater. I och för sig fordras riksdagens medverkan endast såvitt gäller anslagsposten till Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Utskottet. Då den av riksdagen numera beslutade allmänna varuskatten kan innebära risker för prishöjningar, som äro större än själva skatten motiverar, anser utskottet i likhet med departementschefen, att en skärpning av samhällets prisövervakning bör komma till stånd. I detta syfte tillstyrker utskottet, att såväl statens pris- och kartellnämnd som en del av priskon-toren erhålla personalförstärkningar. Vad departementschefen härvidlag närmare föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 612 och II: 726 samt I: 613 och II: 725,

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 13 november 1959 angivna riktlinjer för en förstärkning från och med den 1 januari 1960 av den prisövervakande verksamheten hos statens pris- och kartellnämnd, m. m.;

b) medgiva, att den i avlöningsstaten för statens pris- och kartellnämnd upptagna anslagsposten till Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1959/60 överskridas med högst 110 000 kronor.

Stockholm den 8 december 1959

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Einar Persson, Ivar Johansson, Birger Andersson, Thun, Holmqvist, Pålsson, Axel Johannes Andersson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Bertil Petersson, Ragnar Bergh och Nestrup; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Pettersson i Degerfors, Thapper, Rubbestad, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Karlsson i Olofström, Nilsson i Göingegården, fröken Elmén, herr Wedén, fröken Karlsson och herr Nihlfors.

Reservation

av herrar *Boman, Ivar Johansson, Pålsson, Axel Johannes Andersson, Ragnar Bergh, Nestrup, Skoglund* i Doverstorp, *Rubbestad, Svensson* i Stenkyrka, *Nilsson* i Göingegården, fröken *Elmén*, herr *Wedén*, fröken *Karlsson* och herr *Nihlfors*, vilka ansett att utskottet bort avstyrka Kungl. Maj:ts förslag och att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Enligt det föreliggande förslaget skall personalen vid statens pris- och kartellnämnd samt vid en del av priskontoren förstärkas för att åstadkomma en skärpning av prisövervakningen i samband med införandet av den av riksdagen numera beslutade allmänna varuskatten. Utskottet vill understryka, att denna skatts verkningar i prishänseende torde komma att göra sig gällande alldeles oberoende av om åtgärder av den typ, Kungl. Maj:t nu föreslagit, vidtagas eller icke. Utskottet erinrar också om vikten av att i rådande budgetläge största möjliga återhållsamhet i fråga om statsutgifter iakttages. Med hänsyn härtill och då enligt utskottets mening ifrågavarande prisövervakning torde kunna ske inom ramen för nuvarande organisation, är utskottet icke berett medverka till någon kostnadskrävande utbyggnad för ändamålet. Utskottet finner sig därför i enlighet med yrkandet i de i ämnet väckta motionerna böra avstyrka Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 612 och II: 726 samt I: 613 och II: 725, avslå Kungl. Maj:ts förslag.»